

I. ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ РІЗНИХ ГРУП НАСЕЛЕННЯ

МОТИВАЦІЙНІ ПРІОРИТЕТИ СТУДЕНТІВ ДО ОСВОЄННЯ ПРОФЕСІЇ ВИКЛАДАЧА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Галина Безверхня, Галина Гончар

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Аннотация

В статье приводятся данные по изучению мотивации студентов, осваивающих профессию преподавателя физического воспитания к обучению в ВУЗе, началу занятий спортом и причин, побудивших к этим занятиям. Рассматриваются общекультурные интересы будущих специалистов.

Annotation

The article deals with the data of studying the student's motivation, who chose the profession of physical training teacher, to the studying at the higher educational establishments, the beginning of going in for sports, and reasons which induce to these activities. The general cultural interests of future specialist were investigated.

Постановка проблеми. Один із найважливіших механізмів перетворення освіти у сферу стратегічного розвитку країни є формування у молодого покоління освітніх потреб [1].

Соціальний зміст освітньої діяльності передбачає забезпечення двох основних процесів: передавання учням соціального досвіду, накопиченого людством та перетворення довколишньої дійсності.

Специфікою підготовки спеціалістів у галузі фізичної культури і спорту є те, що, зазвичай, вищу освіту прагнуть отримати ті юнаки і дівчата, які мають досвід спортивної діяльності та власне розуміння майбутньої професії.

Підготовку спеціалістів забезпечують три важливих компоненти: мотиваційно-моральний, який стимулює діяльність майбутнього фахівця; пізнавальний, який забезпечує повноту оволодіння змістом; руховий, який відображає специфіку професії і забезпечує механізм пізнання.

Усі компоненти спрямовані на оволодіння цінностями професійної фізичної освіти і досягнення її мети – культури особистості спеціаліста [6].

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Дослідники порушеної проблеми вважають, що перше місце посідає мотиваційно-моральна сфе-

ра особистості, що включає її потреби, мотиви, ціннісні орієнтири як у загальній культурі, так і фізичній.

Вивчення мотиваційно-моральної сфери студентів, які оволодівають професією учителя фізичної культури присвячено невелику кількість наукових праць. Їх автори констатують недостатню мотивацію до освітньої діяльності, яка здебільшого обмежена прагненням отримати диплом [2], вказують на несформованість моральних цінностей до сприйняття краси, добра справедливості, порядності тощо [5]. На думку багатьох учених [3,4,5] наслідком розвитку мотиваційної сфери стає досягнення таких цінностей як моральність особистості, її цілеспрямована рухова активність. У зв'язку з цим ми поставили за мету вивчити мотиваційні пріоритети освітньої і спортивної діяльності студентів, що обрали професію учителя фізичної культури.

Організація досліджень. Дослідження проводились в Уманському педагогічному університеті на факультеті фізичного виховання зі студентами першого курсу (41 чол. – юнаки).

Методи дослідження: вивчення та аналіз літературних джерел, анкетування, психологічне тестування, математична статистика.

Результати дослідження і їх обговорення.

Таблиця 1
Чому ви вступили на факультет фізичного виховання

Причина	К\к студентів	К\к у відсотках
Бажання підвищити спортивну майстерність	13	31,7
Отримати престижну професію	4	9,8
Отримати професію тренера	5	12,2
Отримати професію викладача фізичного виховання	5	12,2
Отримати професію учителя фізичної культури	3	7,3
Отримати професію тренера-інструктора фізкультурно-оздоровчих груп	4	9,8
Не зміг вступити до іншого ВНЗ	2	4,9
Порадили батьки	1	2,4
Порадив учитель фізичної культури, тренер	1	2,4
За компанію з друзями	1	2,4
Бажання опанувати професію та займатись науковою діяльністю	2	4,9
Інше	0	0

Мотивацію студентів ми вивчали за кількома напрямками: як причину початку занять спортом, як прагнення вступити до ВНЗ; як орієнтацію на професійну діяльність після закінчення університету, зайнятість навчальним процесом і проведенням вільного часу.

Здійснивши психологічне тестування, ми виявили, що студенти однаковою мірою виокремлюють і мотив набуття знань (80%), оволодіння професією (78%) і отримання диплома (79%). Це можна оцінити як достатньо високу мотивацію до навчання у ВНЗ на першому курсі.

Проте більш детальне вивчення мотивів навчання на факультеті фізичного виховання дало змогу з'ясувати, що тільки 46,4% студентів є професійно зорієнтованими (табл. 1).

12,2% вказали, що прагнуть отримати професію тренера, стільки ж викладачів фізичного виховання, а професію учителя фізичної культури хотіли б отримати тільки 7,3%. 31,7% студентів вступили на

факультет фізичного виховання, щоб підвищити свою професійну майстерність. Для уточнення мотивів навчання у ВНЗ ми задавали питання про те, де саме хотів би працювати студент після закінчення ВНЗ. Аналіз відповідей (табл. 2) підтверджує бажання 34,2% студентів працювати у ВНЗ, 17% у фітнес-центрах; 14,6% в ДЮСШ і тільки 19,5% зорієнтовані на роботу в середній школі. Переважна більшість опитаних студентів – 46,3% займаються спортивними іграми і тільки від 3% до 5% зай-

маються аеробікою, фітнесом, бодібілдингом; по 10% займаються плаванням і легкою атлетикою.

Студенти називають різні мотиви, які спонукають їх зайнятися спортом (рис. 1)

Найбільш вираженим є мотив досягнення високих спортивних результатів (34,2%), що підтверджує мотив вступу до ВНЗ (31,7%). Інші мотиви торкаються оздоровчої та рекреаційної спрямованості, покращення здоров'я (17,1%), удосконалення форми тіла (14,6%), активного відпочинку (21,6%), спілкування з друзями (7,3%).

Стимулами до занять спортом значною мірою послуговувало відвідування змагань (31,7%) (рис. 2), телевізійні програми про змагання (12,2%).

На жаль, низьким є відсоток впливу порад учителя фізкультури, а ще нижчим – батьків (4,9%). Певні результати дає просвітницька діяльність у школі про користь фізичних вправ, оскільки студенти відзначають, що у них є знання в цій галузі, що і спонукало їх займатися фізичними вправами. Це підтверджують наші дані, отримані під час досліджень школярів (Г.В. Безверхня, 2003).

До пріоритетів загальноосвітніх інтересів, які студенти факультету фізичного виховання можуть задовольнити у вільний час, належать заняття спортом (26,8%), спілкування з друзями (19,5%), перегляд

Таблиця 2
Мотиви навчання у вищому навчальному закладі

Заклад	К\к студентів	К\к у відсотках
В ДЮСШ або в ШВСМ	6	14,6
У середній школі	8	19,5
У ВНЗ	14	34,2
У фітнес центрі	7	17,1
В апараті управління ФК і С	3	7,3
В лікувальному закладі	1	2,4
Інше	2	4,9

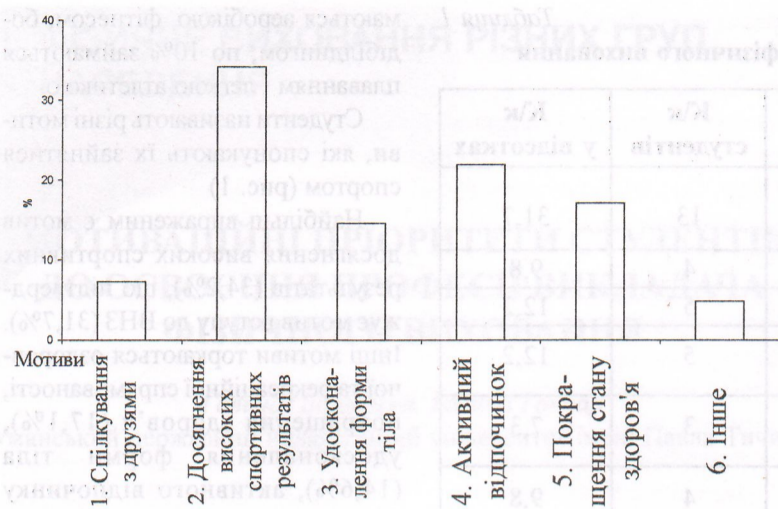

Рис. 1. Мотиви студентів до початку занять спортом.

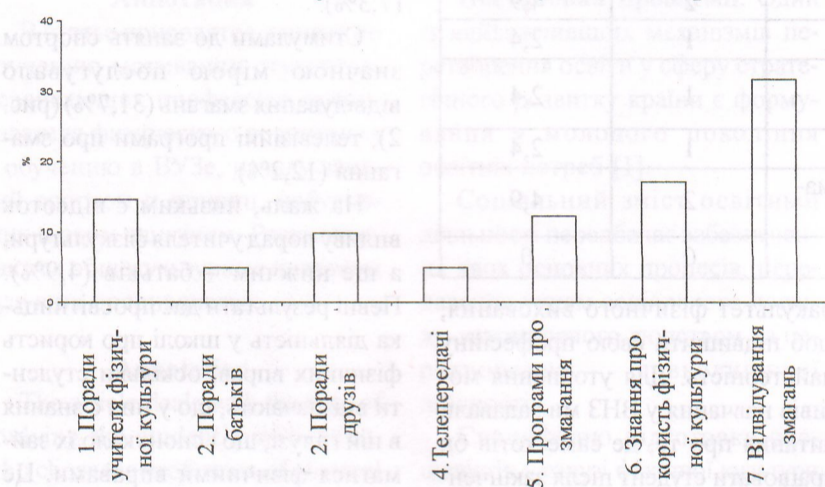

Рис. 2. Причини, що змусили студентів займатися спортом.

телепередач (12,2%), відвідування дискотек і комп'ютерних ігор. На жаль, такі загальнокультурні інтереси як читання художньої літератури, заняття музикою, вивчення іноземних мов, відвідування виставок, музеїв, концертів. Вірогідно, однією з причин цього є те, що більшість студентів проживають поза сім'єю: у гуртожитках (41,6%) і на квартирах (36,6%), а позитивного досвіду вияву і задоволення загальнокультурних інтересів, навчаючись у школі, вони не набули.

Висновки

Переважає більшість студентів, які вступили на I курс факультету фізичного виховання, мають мотивацію до освоєння професії викладача фізичного виховання у вищих навчальних за-

ладах, тренера з різних видів спорту і меншою мірою до освоєння професії учителя фізичної культури.

Основними стимулами до початку занять слугували відвідування змагань, меншу роль відіграли поради учителя фізичної культури і батьків, що є свідченням самостійного вибору зробленого студентами та зниження авторитету дорослих.

Пріоритети загальнокультурних інтересів студентів факультету фізичного виховання спрямовані на заняття спортом, що обмежує прояви інтересу до читання художньої літератури, занять музикою, малюванням тощо та свідчить про однобічний розвиток особистості студента.

Перспективою подальших досліджень є вивчення ціннісних орієнтацій особистості студентів, що опановують професію викладача фізичного виховання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Горбачёва В.В. Формирование образовательных потребностей студентов как одна из проблем высшего физкультурного образования / В.В. Горбачёва, Е.В. Романина // Теория и практика физической культуры: научно-теоретический журнал. №10. – 1999. – С. 56-58.
2. Исаченко М.А. Тестовый контроль в системе оценки знаний студентов институтов физической культуры / М.А. Исаченко. Автореферат канд. дис. по физ. восп. и сп. 24.00.02., Киев, 2008. – 22 с.
3. Круцевич Т.Ю. Фізичне виховання як соціальне явище / Т.Ю. Круцевич, В.В. Петровський / Теорія і методика фізичного виховання, підручник / за ред. Т.Ю. Круцевич – К.: Олімпійська література, 2008, т.1 – С. 27-46.
4. Лотоненко А.В. Цінності професійного фізкультурного освіти / А.В. - Лотоненко, Ф.Н. Собянин, А.Ф. Куликов // Теория и практика физической культуры: научно-теоретический журнал. – №6. 2004. – С. 2-4.
5. Мазін В.М. Формування культури професійної самореалізації майбутніх учителів фізичного виховання / В.М. - Мазін, автореферат дис. канд. пед. наук, 13.00.04., Запоріжжя, 2008. – 23 с.
6. Собянин Ф.И. Профессиональная подготовка учителей физической культуры на основе культурологического подхода / Ф.И. Собянин канд. дис. 13.00.04., 2002. – 297 с.

